

ΕΔΩ ΚΑΛΩΔΙΟ, ΕΚΕΙ ΚΑΛΩΔΙΟ, ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΑΛΩΔΙΟ; ΙΣΤΟΡΙΕΣ «ΤΡΙΜΕΡΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ», ΚΑΛΩΔΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΩΓΩΝ

Μία σειρά «αναπάντεχων» γεγονότων και «μεγάλων» γεωπολιτικών εξελίξεων κατακλύζουν τον δημόσιο λόγο τον τελευταίο καιρό με επίκεντρο τη Μέση Ανατολή. Προβλέψεις κι εκτιμήσεις «ειδικών» από τη μία και ζωντανές μεταδόσεις ανταλλαγής πυραύλων από την άλλη επιχειρούν να κάνουν τα μυαλά μας κιμά, με αποτέλεσμα κανείς να μην καταλαβαίνει τίποτα ως προς το τι γίνεται τελικά σε τούτο τον σκληρό καπιταλιστικό κόσμο που ζούμε. Εμείς πάλι επιλέγουμε και προτείνουμε μία άλλη μεθοδολογία που λέει: ποτέ μη μιλάς για τις «πρόσφατες εξελίξεις» - μιλά μόνο γι' αυτά που έγιναν μερικά χρόνια πριν. Είναι αυτή που μας έχει σώσει ανά καιρούς από το χάος και τη σύγχυση που προσφέρει απλόχερα ο μιντιακός παροξυσμός και οι «ειδικοί» του.

Μία άλλη εξίσου σημαντική μέθοδος που αφορά την παγκόσμια διακρατική σύγκρουση κι ακολουθούμε πιστά είναι αυτή που λέει: κοίτα την συμμετοχή του δικού σου κράτους σε αυτήν. Εάν την επιλέξεις και την ακολουθήσεις σου δίνεται η δυνατότητα να ανακαλύψεις ενδιαφέροντα πραγματικά, όπως για παράδειγμα ότι μέσα από τα μίντια (σόσιαλ και μη) μιλάει το υπουργείο Εξωτερικών της χώρας σου. Επομένως, όπως έχετε καταλάβει ήδη, σε αυτό το κείμενο δεν σκοπεύουμε να μιλήσουμε για ανταλλαγές πυραύλων κι εκκευρίδες,¹ αλλά για τους τρόπους με τους οποίους το δικό μας κράτος συμμετέχει στο πλάκωμα της Ανατολικής Μεσογείου εδώ και 15 χρόνια.

Η συμμετοχή αυτή περιλαμβάνει διάφορα μέσα, από ελληνικούς patriot στην Σαουδική Αραβία μέχρι ελληνικές φρεγάτες στα ανοιχτά της Λιβύης.² Υπάρχουν, όμως, και πιο ευφάνταστοι τρόποι με τους οποίους το ελληνικό κράτος αποπειράται να κερδίσει μία ισχυρή θέση στη γεωπολιτική σκακιέρα της περιοχής. Ένας από αυτούς είναι και τα περίφημα καλώδια ηλεκτρικής διασύνδεσης που όλο μας λένε ότι θα εμφανιστούν στην Ανατολική Μεσόγειο και ταυτοχρόνως όλο τα χάνουμε. Παρέα με αυτά έρχονται μαζί και κάτι διμερείς και τριμερείς «συνεργασίες» που θα συνέβαλαν υποτίθεται στην εκπλήρωση αυτών των φιλόδοξων σχεδίων. Στο παρόν κείμενο, λοιπόν, θα ασχοληθούμε με το τι διάολο είναι τελικά αυτά τα πολυσυζητημένα καλώδια, πώς πάνε οι τριμερείς και διμερείς «συνεργασίες» που τα συνοδεύουν και πώς αυτά επηρεάζουν τη δική μας καθημερινότητα στο σήμερα αλλά και στο μέλλον. Δύσκολο εγχείρημα, ας τα πάρουμε τα πράγματα με την σειρά.

Όνειρα, πλάνα και στη μέση ένα «ρέιβ πάρτι»

Τα τελευταία 15 χρόνια το ελληνικό κράτος με αμείωτη ένταση προσπαθεί να βρρίσκει τρόπους ώστε να την πέφτει στην Τουρκία, με σημείο αναφοράς την Ανατολική Μεσόγειο.³ Θαλάσσια πάρκα, ΑΟΖ, υφαλοκρηπίδα, υδρογονάνθρακες είναι μερικά από τα θέματα που έχουν παίξει κατά καιρούς, αφορούν τα λεγόμενα «ελληνοτουρκικά», και αποτελούν την γκάμα που χρησιμοποιεί το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών για να τζαρτζαριστεί με την απέναντι πλευρά. Μέσα σε αυτά εντάσσονται και κάποια άλλα, πιο μεγαλεπήβολα σχέδια, στα οποία επιχειρείται να ενταχθούν περισσότεροι παίκτες, με την έμφαση να δίνεται στους Αμερικανούς. Επίσης, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, κοινός παρονομαστής μεταξύ αυτών των σχεδίων ήταν και είναι το Ισραήλ, ακόμη ένας μεγάλος παίκτης της περιοχής με τον οποίο η Ελλάδα συνδέεται μέσω μιας «στρατηγικής συμμαχικής» σχέσης που κλείνει κοντά στα 15 χρόνια ζωής. Η σχέση αυτή έχει εκατέρωθεν αντιτουρκική στόχευση.

Ανάμεσα στις φιλοδοξίες του ελληνικού κράτους, λοιπόν, ήταν το σχέδιο μεταφοράς φυσικού αερίου από το Ισραήλ προς την Ευρώπη, ο λεγόμε-

νος αγωγός East Med (τον θυμάστε;). Το 2019 υπογράφηκε στο Τελ Αβίβ η συμφωνία υλοποίησης του έργου μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ με την παρουσία του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών Μάικ Πομπέο, ο οποίος εγγυόταν ότι οι ΗΠΑ επρόκειτο να στηρίξουν το εν λόγω εγχείρημα. Έκτοτε, δημιουργήθηκε το περίφημο «στρατηγικό» σχήμα «3+1» (Ελλάδα-Κύπρου- Ισραήλ και ΗΠΑ), ενώ, την ίδια χρονιά, στο Κάιρο δημιουργήθηκε το EastMed Gas Forum με ιδρυτικά μέλη την Ελλάδα, την Κύπρο, το Ισραήλ, την Ιταλία, την Ιορδανία, την Παλαιστίνη και την Αίγυπτο με άξονα τη διακρατική συνεννόηση περί παραγωγής και μεταφοράς μη-ρωσικού φυσικού αερίου. Ο πολυπόθητος αγωγός East Med, όχι μόνο παρέκαμπε την Τουρκία ως προς την μεταφορά του μη-ρωσικού φυσικού αερίου προς την Ευρώπη, αλλά και δημιούργησε μία λωρίδα περικύκλωσης της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο, η οποία θα «νομιμοποιούταν» αφενός από την συμμετοχή των Αμερικανών στα συγκεκριμένα πλάνα κι αφετέρου από το αβαντάρισμα των υπολοίπων γειτόνων της περιοχής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.⁴

Το σχέδιο τελικά πήγε στράφι τρία χρόνια μετά αφού οι ΗΠΑ αποφάσισαν ότι το έργο ήταν «ασύμφορο» κι «ανέφικτο». Από εκείνη την στιγμή και μέχρι σήμερα το σχήμα «3+1» έχει «αδρανοποιηθεί» κι ο καθένας κάνει ό,τι του καπνίσει, ιδίως μετά το νέο ξέσπασμα του πολέμου της 7ης Οκτωβρίου στη Μέση Ανατολή, κάτι που καθόλου δεν αρέσει στην ελληνική πλευρά.⁵

Πιο συγκεκριμένα, μετά το «ρέιβ πάρτι» το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών πληρώνει τα after effects και διακατέχεται από πολλούς πονοκεφάλους. Οι πονοκέφαλοι αυτοί δημιουργούνται, πρώτον, από το γεγονός ότι στην προκειμένη φάση οι συμφωνίες του Αβραάμ κι ο πολυπόθητος αντικινεζικός διάδρομος IMEC αφενός έχουν μπει στον πάγο κι αφετέρου παραμένουν υπό διαπραγμάτευση, διακινδυνεύοντας τη συμμετοχή της Ελλάδας την οποία με νύχια και με δόντια οι Έλληνες ειδήμονες προσπαθούν να προμοτάρουν στους κύκλους του αμερικανικού υπουργείου Εξωτερικών. Δεύτερον, το ντόμινο πολεμικών συρράξεων στη Μέση Ανατολή έχει προκαλέσει την ενίσχυση του γεωστρατηγικού ρόλου της Τουρκίας στην περιοχή (βλ. Συρία και Λιβύη), έχει επεκτείνει τις εξοπλιστικές της σχέσεις με τις ΗΠΑ και την Ευρώπη, έχει καθιερώσει τη θέση επιρροής της στην Μουσουλμανική Αδελφότητα κι έχει συνεισφέρει στο ξεμπερδέμα με τους παλιούς της εχθρούς (συμφωνία με τους Κούρδους) οι οποίοι, παρεμπιπτόντως, είχαν την διαχρονική υποστήριξη της ελληνικής πλευράς με το βλέμμα στην αποσταθεροποίηση του τουρκικού κράτους. Τρίτον, ο πόλεμος αυτός έχει επηρεάσει σαφέστατα και τις «παραδοσιακές» σχέσεις των Ελλήνων με τα κράτη του αραβικού κόσμου, τις οποίες και προσπαθεί πλέον να αποκαταστήσει.⁶

Η Αίγυπτος, για παράδειγμα, είναι ένα από τα αραβικά κράτη με το οποίο η ελληνική πλευρά έχει μία συμμαχική σχέση στην οποία έχει ποντάρει πολλά όσον αφορά τις επιδιώξεις στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας-Αιγύπτου (έργο GREGY) αποτελεί ένα μέρος αυτών των επιδιώξεων. Αυτό προκύπτει διότι, πέρα από τα οικονομικά οφέλη, η διαδρομή του εν δυνάμει καλωδίου διασύνδεσης σχεδιάζεται να περνά πάνω από το λεγόμενο Τουρκολιβυκό μνημόνιο. Παρότι το αρχικό σχέδιο ήταν στη σύνδεση να συμπεριληφθεί και η Κύπρος, ορίζοντας μία διαδρομή τύπου East Med, δεν πέτυχε, κι έτσι συμφωνήθηκε η σύνδεση να είναι διμερής.

Πάρα ταύτα, ο συνεχιζόμενος πόλεμος κατά μήκος του «Άξονα Φιλαδέλφειας» -που διαχωρίζει τη Γάζα από την Αίγυπτο- έχει προκαλέσει σοβαρά θέματα στις σχέσεις Αιγύπτου-Ισραήλ. Αυτό γιατί το ισραηλινό κράτος έχει

σταματήσει να έρχεται σε συνεννόηση με την Αίγυπτο ως προς τη διαχείριση της λωρίδας, ο πόλεμος που διεξάγει έχει προκαλέσει το κλείσιμο της Διώρυγας του Σουέζ επιφέροντας σοβαρά πλήγματα στην αιγυπτιακή οικονομία και ο ισραηλινός στρατός έχει φτάσει μέχρι και τα αιγυπτιακά σύνορα καταλαμβάνοντας την πόλη Ράφα.⁷ Την ίδια στιγμή το αιγυπτιακό κράτος δεν κάθεται με σταυρωμένα τα χέρια κι εξοπλίζεται, απαιτώντας από τους Ισραηλινούς να μαζέψουν τα μπογαλάκια τους και να πάρουν δρόμο από τα σύνορά του.⁸

Αναπόφευκτα το όλο σκηνικό φαίνεται να επηρεάζει και τις αντίστοιχες σχέσεις Ελλάδας-Αιγύπτου, οι οποίες τον τελευταίο καιρό δεν είναι και στα καλύτερά τους,⁹ με αποτέλεσμα ακόμη ένα στρατηγικό σχέδιο στόχευσης της Τουρκίας να μοιάζει χλωμό ως προς την επίτευξή του. Και σαν να μην έφτανε αυτό, οι Έλληνες ειδικοί γκρινιάζουν και για τις συμφωνίες περί οριοθέτησης ελληνο-αιγυπτιακής ΑΟΖ, οι οποίες κι αυτές έχουν μείνει στη μέση και δεν προχωρούν.¹⁰ Μάλιστα, αν σκεφτείς καμία ότι η Αίγυπτος μέχρι πρόσφατα αποτελούσε ίσως τον σημαντικότερο «σύμμαχο» των Ελλήνων στη Βόρεια Αφρική και στα ευρύτερα σχέδια περί Ανατολικής Μεσογείου, η κατάσταση των σχέσεών τους μοιάζει ιδιαίτερα κρίσιμη.

Δεδομένων όλων των παραπάνω, θα μπορούσε να πει κάποιος ότι το ελληνικό κράτος δεν γουστάρει καθόλου τις ισραηλινές πρωτοβουλίες των τελευταίων χρόνων οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο -ακόμη και καταστρέφουν- διάφορα ελληνικά πλάνα στη Μέση Ανατολή. Από την άλλη, το Ισραήλ προφανέστατα κόπτεται για τα δικά του γεωπολιτικά θέματα και δεν δίνει δεκάρα για τα σχέδια των Ελλήνων, όπως είναι απολύτως λογικό. Τα παπατζιλίκια περί συμμαχιών αποδεικνύεται ότι είναι, για ακόμη μία φορά, «άλλα λόγια να αγαπιόμαστε» και το κάθε κράτος, πρώτα απ' όλα, κοιτάει την πάρτη του, τα δικά του εθνικά συμφέροντα. Η εν λόγω κατάσταση, ωστόσο, έχει και συνέχεια.

«To Καλώδιο»: the drama story

Τον Ιούλιο του 2011, έναν χρόνο περίπου μετά τις περίφημες δηλώσεις του Α. Παπανδρέου στο Καστελόριζο που σηματοδότησαν τη στροφή της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής προς την Ανατολική Μεσόγειο, εκρήγνυται στη Νότια Κύπρο φορτίο με πολεμικό υλικό σε ναυτική βάση στην περιοχή Μαρί. Από την έκρηξη σκοτώθηκαν 13 άνθρωποι και μαζί καταστράφηκε κι ο σταθμός ηλεκτροπαραγωγής του «Βασιλικού», προκαλώντας black out στο σύστημα ηλεκτροδότησης της μεγαλονήσου. Σε συνθήκες καύσιμα, σπύτια κι επιχειρήσεις έμειναν χωρίς ρεύμα, το οποίο, τελικά, έφτασε από την τουρκοκυπριακή πλευρά. Όπως λέγεται, το όλο σκηνικό έφερε στην επιφάνεια το ζήτημα της διασφάλισης της ενεργειακής επάρκειας της Κυπριακής Δημοκρατίας, χωρίς την εξάρτηση, προφανώς, από την τουρκοκυπριακή ενέργεια.¹¹

Λίγους μήνες μετά το συμβάν η κοινοπραξία ΔΕΗ Quantum Energy (θυγατρική της ΔΕΗ στην Κύπρο) παρουσίασε το φιλόδοξο σχέδιο της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ, το οποίο έμελλε να διαδραματίσει καθοριστικό γεωστρατηγικό ρόλο. Γιατί, διότι το περίφημο καλώδιο διασύνδεσης, όπως και με την περίπτωση του East Med ή του GREGY, θα περνούσε από τις θαλάσσιες ζώνες για τις οποίες αντιμαχούν Ελλάδα και Τουρκία, προσφέροντας μία de facto αναγνώριση των ελληνικών επιδιώξεων στη θαλάσσια περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, με την αβάντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Κύπρου και του Ισραήλ και με την ελπίδα της υποστήριξης από τις ΗΠΑ, επιτυγχάνοντας με αυτόν τον τρόπο την πολυπόθητη θαλάσσια περικύκλωση της Τουρκίας. Το φιλόδοξο έργο που θα έβαζε για τα καλά τους Έλληνες στο παγκόσμιο γεωπολιτικό παιχνίδι προβλεπόταν να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το 2019. Έξι χρόνια έπειτα από την οργάνωση των σχεδιασμών συμφωνήθηκε ότι το έργο επρόκειτο να χρηματοδοτηθεί από τους Έλληνες και Κύπριους καταναλωτές ρεύματος.¹²

Από τότε και μετά, το ελληνικό κράτος θυμόταν αυτό το καλώδιο κάθε

ΠΟΛΕΜΟΣ, ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΚΙ «ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΣ»

Η σημερινή κατάσταση στη Γάζα μας φέρνει αντιμέτωπους με τις ευθύνες μας. Στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ασφαλείας, οφείλουμε να καταστήσουμε σαφές: ο πόλεμος, η βία και η προπαγάνδα δεν πρέπει ποτέ να στερούν από ένα παιδί το δικαίωμα να μεγαλώσει· να μεγαλώσει υγιές και με ελπίδα. Η συλλογική μας υποχρέωση είναι να υπερασπιστούμε τα παιδιά με κάθε τρόπο.²¹

Το παραπάνω απόσπασμα προέρχεται από τις δηλώσεις του Έλληνα υπουργού Εξωτερικών Γ. Γεραπετρίτη στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ που πραγματοποιήθηκε δύο μήνες πριν, επιχειρώντας να ασκήσει διπλωματικές πιέσεις υπέρ του τερματισμού του πολέμου και της παροχής «ανθρωπιστικής βοήθειας».²² Ήταν τότε που τα μίντια είχαν κατακλειστεί από εικόνες της φρίκης που, πράγματι, ζουν οι Παλαιστίνιοι στη λωρίδα της Γάζας, τότε που ο Έλληνας πρωθυπουργός διαβεβαίωσε ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν θα μείνει «καθόλου σιωπηλή» για το «δυσανάλογο ανθρώπινο κόστος», τότε που ο Άγγελος Συρίγος κατηγορούσε το Ισραήλ για «εγκλήματα πολέμου»²³, τότε που ακόμη ένα σχέδιο του ελληνικού κράτους στην Ανατολική Μεσόγειο με την κωδική ονομασία «καλώδιο» -στο οποίο εμπλεκόνταν άμεσα

οι Ισραηλινοί- πήγαινε άκλαυτο, τότε που άρχισε γενικότερα να ξεδιπλώνεται η γκρίνια για την κατάσταση των ελληνικών φιλοδοξιών στη Μέση Ανατολή.

Βέβαια, δεν είναι να απορεί καμία για τις ξαφνικές «ευαισθησίες» ανθρώπων που συμμετέχουν με τα μπούνια στο παγκόσμιο διακρατικό πλάκωμα (και των ρουφιάνων τους), αν αναλογιστεί ότι από την πρώτη ημέρα της καινούργιας πολεμικής ανάφλεξης με αφετηρία το «ρέιβ πάρτι», το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών κρατούσε μία προσεκτική και ισορροπημένη στάση ανάμεσα στους Ισραηλινούς συμμάχους και τους Παλαιστίνιους συνομιλητές της Παλαιστινιακής Αρχής. Δηλαδή, εξαρχής, από τη μία υποστήριζε το «δικαίωμα» του ισραηλινού κράτους στην «άμυνα» και την «πάταξη της τρομοκρατίας», κι από την άλλη εξέφραζε «ανησυχίες» για τις απώλειες Παλαιστίνιων αμάχων, προωθώντας, παράλληλα, την ανάγκη παροχής «ανθρωπιστικής βοήθειας».²⁴

Πέρα από αυτές τις τοποθετήσεις, επί του πρακτέου, το ελληνικό κράτος συνεχίζει μέχρι σήμερα να διατηρεί τους μακροχρόνιους διαισθητικούς επικοινωνιακούς του με την πλευρά της Παλαιστινιακής Αρχής. Ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών έχει επισκεφτεί μέχρι στιγμής δύο φορές το διοικητικό κέντρο των Παλαιστίνιων στην πόλη Ραμάλα, στη Δυτική Όχθη, ενώ, τον περασμένο Μάρτιο ο πρωθυπουργός της Παλαιστινιακής Αρχής επισκέφθηκε την ίδια την ελληνική πρωτεύουσα. Επιπλέον, η λύση των δύο κρατών παραμένει διαχρονικά στην ατζέντα του υπουργείου Εξωτερικών, αποτελώντας τον κρίκο που το συνδέει με τα κράτη του αραβικού κόσμου.²⁵

Γιατί τα λέμε όλα αυτά; Για να πούμε ότι πρώτον, όταν αυτοί οι άνθρωποι εκδηλώνουν τις «ευαισθησίες» τους το κάνουν για κάποιους συγκεκριμένους λόγους που καμία σχέση δεν έχουν με την αξία της ανθρώπινης ζωής και δεύτερον, όπως ειπώθηκε και προηγουμένως, στις διακρατικές σχέσεις δεν υπάρχουν αιώνιοι «φίλοι» κι «εχθροί», μόνο εθνικά συμφέροντα. Όπως κυνικά διατυπώνεται και σε σχετικό

πρωτοσέλιδο της Καθημερινής ασχολούμενο με τα τρέχοντα γεωπολιτικά ζητήματα των ελληνικών αφεντικών:

Η αναφορά σε φιλίες στις διεθνείς σχέσεις έχει νόημα μόνο για προπόσεις σε επίσημα δέιπνα. Αυτό έχει αποδείξει η παγκόσμια εμπειρία. Ακόμη και όταν πρόκειται για συμμάχους ή παραδοσιακά φιλικές χώρες δεν μπορούμε να ξεχνάμε ότι αυτό που προέχει για κάθε κράτος είναι το εθνικό του συμφέρον.²⁶

Αυτά, ας πούμε, είναι πράγματα που καλό θα ήταν να τα έχει κανείς στα υπόψιν, θα μπορούσαν να τον γλιτώσουν από πολλές παγίδες...

Οι υπουργοί Ενέργειας Ελλάδας, Κύπρου, Ισραήλ, Αιγύπτου, Ιταλίας, Ιορδανίας και Παλαιστίνης, ή αλλιώς, τα ιδρυτικά μέλη του Eastern

Mediterranean Gas Forum τον Ιανουάριο του 2019 στο Κάιρο. Τότε που το ελληνικό κράτος πάθαινε ονειρώξεις με τον East Med. Κοίτα να δεις που λίγο-πολύ, έξι χρόνια μετά, τα συγκεκριμένα κράτη με τον έναν ή τον άλλον τρόπο βρίσκονται σε μια εμπόλεμη κατάσταση αναμεταξύ τους, στέλλοντας για ακόμη μία φορά τις Μεγάλες Ιδέες του ελληνικού κράτους κουβά.

Άντε βγάλε άκρη. Τουρκικές και ελληνικές διεκδικήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Κάντε τώρα και τη σύνδεση με το καλώδιο και τη διαδρομή του. Με λίγα λόγια, τα αφεντικά τσακώνονται για τα χωράφια τους και η εργατική τάξη στο εσωτερικό κάθε πλευράς τρώει στη μάπα πολεμική οικονομία, δηλαδή πειθαρχία κι εξαθλίωση. Μέχρι τη στιγμή που θα μιλήσει η ισχύς των όπλων και τα αφεντικά θα μας πουν «καλό ψόφο τώρα».

φορά που ήθελε να απειλήσει ή, τέλος πάντων, να κονταροχτυπηθεί με την Τουρκία. Για παράδειγμα, το 2019, την χρονιά που υποτίθεται θα είχε ολοκληρωθεί το έργο αλλά και την χρονιά υπογραφής του Τουρκολιβυκού Συμφώνου, εκδίδεται ο διαγωνισμός για το πρώτο στάδιο κατασκευής με νέο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης μέχρι τις αρχές του 2025. Το 2022, σε μία περίοδο όξυνσης της έντασης μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, πραγματοποιείται η τελετή εγκαινίων με την παρουσία «υψηλόβαθμων στελεχών» της Κύπρου, της Ελλάδας, της Αιγύπτου, του Ισραήλ και της Ιορδανίας, ενώ, την ίδια χρονιά εξασφαλίζεται και η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση ύψους 650 εκατομμυρίων ευρώ.¹³ Το καλοκαίρι του 2023, σε μία περίοδο που το ελληνικό κράτος είχε κάτι περιπετειούλες στη Λιβύη,¹⁴ κι ενόσω το κόστος του έργου είχε αυξηθεί κατά μισό δις λόγω των μεγάλων καθυστερήσεων, η εταιρεία EuroAsia Interconnector, υπό την ευθύνη της οποίας ήταν η εκτέλεση του έργου, αναθέτει στη γαλλική Nexans την έρευνα, τον σχεδιασμό, την παραγωγή και την πόντιση του καλωδίου για το πρώτο τμήμα που αφορά την ηλεκτρική διασύνδεση Κρήτης-Κύπρου, δηλαδή του πιο τζιτζ κομματιού από πλευράς των τουρκικών θέσεων, με την προσδοκία ότι κάπως θα κωθεί στη φάση και το γαλλικό κράτος.

Λίγο καιρό μετά η EuroAsia, η οποία παρεμπιπτόντως βρισκόταν στην κυριότητα της κυπριακής πλευράς,¹⁵ ρίχνει πιστόλι μετά από 10 και βάλει χρόνια ενασχόλησης με το εν λόγω εγχείρημα και το έργο ανατίθεται στον ΑΔΜΗΕ, ο οποίος μετονομάζει την διασύνδεση σε «Great Sea Interconnector» (GSI). Η περίοδος που έγινε η τράμπα ίσως δεν είναι τυχαία, διότι ο ΑΔΜΗΕ ανέλαβε ως επίσημος φορέας υλοποίησης του έργου τον Οκτώβριο του 2023, την ίδια χρονική στιγμή που ξέσπασε ο νέος πόλεμος στη Μέση Ανατολή. Μάλλον, οι «αδερφοί Κύπριοι» την έβλεπαν την δουλειά και είπαν να αρχίσουν να αποδεσμεύονται από το συγκεκριμένο γεωπολιτικό game όσο πιο σύντομα κι αναίμακτα γινόταν, καθώς το «γεωπολιτικό ρίσκο» όλο και μεγάλωνε. Το Ισραήλ, πλέον, είχε άλλα θέματα να ασχοληθεί και η μονομερής σέντρα με την Τουρκία -προς εξυπηρέτηση κυρίως των ελληνικών συμφερόντων- δεν έμοιαζε και το πιο δελεαστικό σενάριο για το κυπριακό κράτος. Βέβαια, η ελληνική πλευρά δεν τα παράτησε κι ο ΑΔΜΗΕ έδωσε το πρώτο τσεκ στη Nexans ζητώντας να ξεκινήσει η παραγωγή του καλωδίου για το πρώτο σκέλος της διασύνδεσης.

Τον Ιούλιο του 2024 το ιταλικό ερευνητικό σκάφος, συνοδεία ελληνικής φρεγάτας και «κανονιοφόρου», που εκτελούσε έρευνες μεταξύ Κάσου και Καρπάθου για λογαριασμό του καλωδίου σε περιοχή ΑΟΖ που υποτίθεται είχε οριοθετηθεί μεταξύ Αθήνας και Κάιρου, έφαγε τραμπούκα από τουρκικά πολεμικά πλοία με αποτέλεσμα να αποσυρθεί άρον άρον.¹⁶ Οι έρευνες στο εξής σταμάτησαν κι έκτοτε ξεκίνησε μία φιλολογία σχετικά με το

πότε θα επανεκκινήσουν οι διαδικασίες. Κάτι ανάλογο συνέβη και τον Φεβρουάριο όταν ερευνητικά σκάφη επιχειρήσαν ξανά να πραγματοποιήσουν έρευνες βορειοανατολικά της Κρήτης.

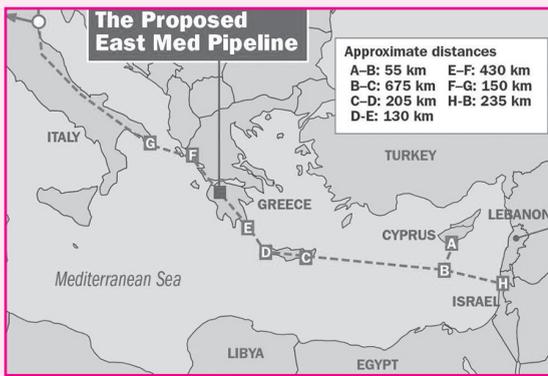
Κι αφού μας τα έπρηξαν με το καλώδιο τόσους μήνες κι επειδή «όσα φέρνει η ώρα δεν τα φέρνει ο χρόνος», οι Κύπριοι αποφάσισαν να αποσυρθούν μία και καλή, με τέτοιο τρόπο, μάλιστα, που να μην χρειαστεί να πληρώσουν και φράγκο αφού το ελληνικό κράτος, για να απαλείψει τις ανησυχίες των Κυπρίων περί «γεωπολιτικού ρίσκου», πήρε κάπως ολόκληρο το κόστος του έργου πάνω του.¹⁷

Από την άλλη, το Ισραήλ διαμήνυσε ότι το έργο της διασύνδεσης Κρήτης-Κύπρου δεν είναι στις προτεραιότητές του. Συνολικό πακέτωμα δηλαδή. Πού να μην είχαν και «τριμερή στρατηγική συνεργασία» αυτοί οι τρεις μεταξύ τους. Κι όχι μόνο αυτό, Κύπρος και Ισραήλ ανακοίνωσαν, παράλληλα, αρχές Μαΐου την μεταξύ τους συμφωνία ηλεκτρικής διασύνδεσης ως μέρος του εμπορικού διαδρόμου IMEC.¹⁸

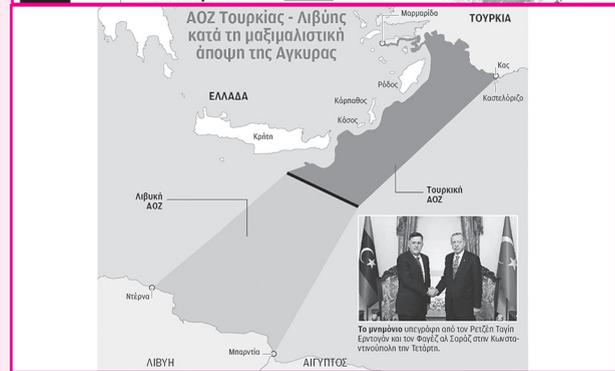
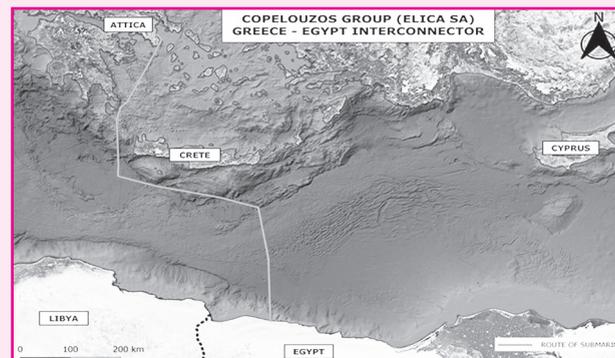
Η ώρα του λογαριασμού, που πάλι εμείς θα πληρώσουμε

Με αυτά και με αυτά ο ΑΔΜΗΕ, σε συμφωνία με το υπουργείο Περιβάλλοντος κι Ενέργειας, πάγωσε τις πληρωμές προς τη γαλλική κατασκευαστική εταιρεία. Εντωμεταξύ, μέχρι στιγμής έχει κατασκευαστεί ένα καλώδιο μήκους 160 χιλιομέτρων (περίπου το 20% της απόστασης Κύπρου-Κρήτης) το οποίο προορίζεται να μπει... ξέρετε που. Μα φυσικά στα μαγευτικά Δωδεκάνησα για τη διασύνδεση αυτών με τα νησιά του Βορείου Αιγαίου! Κοίτα να δεις, όμως, που το συγκεκριμένο καλώδιο δεν κάνει γι' αυτή τη δουλειά γιατί, σύμφωνα με τους Έλληνες ειδικούς, τα τεχνικά του χαρακτηριστικά δεν είναι τα κατάλληλα.¹⁹ Κάτι λίγο και το «γεωπολιτικό ρίσκο» πάλι, ε, από ό,τι φαίνεται για φούντο πάει η φάση.

Ωστόσο, όλον αυτόν τον καιρό ο ΑΔΜΗΕ έχει πληρώσει κάτι εκατομμυριάκια στην Nexans κι αναμένεται να πληρώσει άλλα τόσα που έχουν να κάνουν με ρήτρες και αποζημιώσεις. Αυτά τα λεφτά δεν ήρθαν ούτε έρχονται ουρανοκατέβητα, αλλά αντλούνται κατευθείαν από τις τσέπες μας μέσω πολεμικής οικονομίας. Μπορεί η πόντιση του καλωδίου να βάλτωσε, ωστόσο, οι ανάλογες πληρωμές πρέπει να γίνουν κανονικά. Έτσι, από την 1η Ιουλίου, λέει, το ελληνικό κράτος μέσω λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος θα τραβά το αντίστοιχο χρηματικό ποσό που αναλογεί σε κάθε καταναλωτή.²⁰ Όχι πως δεν το έκανε ή δεν το κάνει ήδη με χίλιους τρόπους τόσα χρόνια. Πώς σκατά συντηρείται οικονομικά, άλλωστε, η συμμετοχή του στο διακρατικό πλάκωμα.

Πάνω η διαδρομή του αγωγού East Med, κάτω η διαδρομή της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ. Quiz: Βρείτε τις διαφορές και τις ομοιότητες παρατηρώντας την κάθε διαδρομή και τη θέση της Τουρκίας στον χάρτη...

Πάνω η διαδρομή της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδα-Αιγύπτου (GREGY). Κάτω το λεγόμενο Τουρκολιβικό μνημόνιο που οριοθετεί τις ΑΟΖ Λιβύης και Τουρκίας. Και ο ακήρυκτος πόλεμος μέσω ΑΟΖ και καλωδίων συνεχίζεται...

Το μόνο σίγουρο στις διακρατικές συγκρούσεις

Ας σουμάρουμε λοιπόν. Το ελληνικό κράτος εδώ και 15 χρόνια αναζητά τρόπους περικύκλωσης κι ασφυκτικού στριμώγματος της Τουρκίας, σχεδιάζοντας κι εκτελώντας διάφορες ευφάνταστες και φιλόδοξες ιδέες, με εμφανή εσάνς μεγαλοϊδεατισμού, έχοντας σαν τελικό στόχο την κυριαρχία στην Ανατολική Μεσόγειο. Μία από αυτές τις καλές ιδέες των αφεντικών μας ήταν και το περίφημο καλώδιο, ή μάλλον, ένα από τα πολλά καλώδια που βρισκόντουσαν ή βρίσκονται επί χάρτου. Ντάξει έχει κι αγωγούς η φάση, και υδρογονάνθρακες και θαλάσσια πάρκα και ό,τι άλλο τους κατέβει στην κούτρα. Είναι μερικοί από τους πολλούς τρόπους που το δικό μας κράτος συμμετέχει στον Παγκόσμιο Πόλεμο και προσπαθεί να αποκομίσει ό,τι μπορεί από αυτόν. Μία συμμετοχή που διακρινόταν αποκρύπτει πολύ καλά μέσα από τα τερτίπια της Αριστεράς, η οποία, ανταποκρινόμενη στον κρατικό της ρόλο, χρησιμοποιεί την θεωρία της «εξάρτησης» προσπαθώντας να μας πείσει ότι η καμμένη Ελλαδίτσα μας, σαν μια άλλη μικρή και ανυπεράσπιστη Χάιντι, έχει μπλέξει με κακές παρέες.

Ο πόλεμος στη Γάζα και τη Μέση Ανατολή γενικότερα έχει δημιουργήσει και συνεχίζει να δημιουργεί δεδομένα που καθόλου δεν αρέσουν στο ελληνικό κράτος, το οποίο βλέπει σιγά σιγά τα μεγαλεπήβολα σχέδιά του, το ένα μετά το άλλο, να καταλήγουν στον κάδο των ακηρύκτων, έχοντας φτάσει σε σημείο να ελπίζει και να προσδοκά τη στιγμή που εχθροί και σύμμαχοι της Τουρκίας θα χρειαστεί να το αξιοποιήσουν για την ανάσχεση της αυξανόμενης τουρκικής γεωπολιτικής ισχύος. Μέσα σε αυτό το αδιέξοδο νέες ιδέες βρίσκονται στα σκαριά, μέχρι τη στιγμή που αυτές οι ιδέες θα πάρουν ένοπλη μορφή μία και καλή.

Και ποιος είναι αυτός που στην τελική πληρώνει τις γεωπολιτικές μαλακίες των αφεντικών μας; Μα φυσικά εμείς, η εργατική τάξη, μέσω πολεμικής οικονομίας. Ο μισθός μας μέσα από τα μπλόκα, τους λογαριασμούς ρεύματος, τα ενοίκια, το σούπερ μάρκετ κι οτιδήποτε άλλο καταναλώνουμε, ή τέλος πάντων μας αναγκάζουν να πληρώνουμε, τρέφει έναν ολόκληρο πολεμικό μηχανισμό. Κι ενώ ο μήνας βγαίνει όλο και δυσκολότερα, η κατάσταση στις δουλειές γίνεται όλο και πιο αφόρητη και τρώμε πέσιμο από παντού, απαιτούν να βγάλουμε και το σκασμό. Μέχρι τη στιγμή που θα μας πούνε «άντε ψοφήστε τώρα» δίνοντάς μας ένα όπλο στο χέρι. Ευχαριστούμε πολύ αλλά δεν θα πάρουμε. Ξέρουμε να κάνουμε κι εμείς τα κουμάντα μας...

1. Βέβαια, για σένα που βες μία γνώμη γύρω από το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν και την αμερικανική στρατηγική στην περιοχή, μπορείς να ανατρέξεις στο κείμενο με τίτλο «Ο ανεμοστρόβιλος: ή αλλιώς πώς πάει ο Τέταρτος Παγκόσμιος Πόλεμος» του προηγούμενου τεύχους. Μην ανησυχείς, κι εκεί μένουμε πιστές στην μεθοδολογία μας οπότε κάτι μπορείς να βγάλεις...
2. Πριν μερικές εβδομάδες το ελληνικό κράτος έστειλε δύο φρεγάτες έξω από τα χωρικά ύδατα της

Λιβύης ως απάντηση στις έρευνες που επρόκειτο να διεξάγει η τουρκική κρατική εταιρεία πετρελαίου (TPAO) εντός της θαλάσσιας ζώνης που ορίζει το λεγόμενο Τουρκολιβικό μνημόνιο. Στην περιοχή βρίσκεται ήδη η φρεγάτα «Θεμιστοκλής» που συμμετέχει στην ευρωπαϊκή επιχείρηση «Irigini» με στόχο το εμπόριο όπλων κι εξαγωγής πετρελαίου προς κι από την Λιβύη. Δες «Λιβύη-Τουρκία: Πώς θα απαντήσει η Αθήνα στη νέα κλιμάκωση - Σχέδιο τριών επιπέδων», *Το Βήμα*, 26/06/2025.
3. Για περισσότερα τσέκαρε την μπροσούρα *Η στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου*, Αυτονομη Αντίφα, Αθήνα 2015.
4. Δες σχετικά: «Η ενεργειακή όψη της Στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου», *Αντίφα* #71, 07/02/2020.
5. Βασίλης Νέδος, «Το παρασκήνιο του 3+1», *Η Καθημερινή*, 17/05/2025.
6. Κωνσταντίνος Φίλης, «ΗΠΑ-Ισραήλ-Ελλάδα: Η δύσκολη ισορροπία», *Η Καθημερινή*, 25/05/2025.
7. Η Ράφα είναι μία πόλη ουσιαστικά χωρισμένη στα δύο. Από τη μία πλευρά των συρματοπλεγμάτων βρίσκεται η αιγυπτιακή πλευρά της πόλης κι από την άλλη αυτή που βρίσκεται στη ζώνη των Παλαιστινίων. Το Ισραήλ αιτιολογεί την κατάληψη της πόλης με το επιχείρημα ότι μέσω αυτών των συνόρων το αιγυπτιακό κράτος λειτουργούσε σαν κόμβος εφοδιασμού της Χαμάς με πολεμικό υλικό. Έκτοτε η Αίγυπτος ζητά από το Ισραήλ την αποχώρησή του από τα σύνορα της. Γαβριήλ Χαρίτος, «Κρίση στις σχέσεις Ισραήλ-Αιγύπτου», *Deutsche Welle*, 22/08/2024.
8. «Η Αίγυπτος απαντά στο Ισραήλ στο "γιατί εξοβλίζεται"», *ertnews.gr*, 07/02/2025.
9. Τώρα λέει τσακνόνται για μία Μονή στην Αίγυπτο που έχει σαν ουσιαστικό διακύβευμα την εξασθένιση της επιρροής του ελληνορθόδοξου στοιχείου στην περιοχή. Άλλου παπά ευαγγέλιο. Αν βες δεξ εδώ: Βασίλης Νέδος, «Ο Σίσι, οι Κόπτες και το Βαθύ κράτος», *Η Καθημερινή*, 01/06/2025.
10. Αναζητήσε τη συνέντευξη του καθηγητή Διεθνών Σχέσεων και πρώην υφυπουργού Εξωτερικών Ιωάννη Βαλινάκη στην εκπομπή Evening Report του One Channel, 29/05/2025.
11. Χρήστος Κολώνας, «Καλώδιο Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ: Δεκατέσσερα χρόνια περιπέτειας για ένα εμβληματικό έργο», *Το Βήμα*, 31/03/2025.
12. Στο ίδιο.
13. Στο ίδιο.
14. Βλ. σχετικά: «Τι γυρεύει το ελληνικό κράτος στη Λιβύη», *Αντίφα* #87, 11/2023.
15. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι πρόεδρος του Στρατηγικού Συμβουλίου της εταιρείας ήταν ο πρώην υπουργός Εξωτερικών της Κύπρου Ι. Κασσωλίδης και πρόεδρος του Οικονομικού Συμβουλίου ο Κύπριος οικονομολόγος και νομπελίστας Χ. Πισσαρίδης. Δες Κωνσταντίνος Παπαλουκάς, «Ο EuroAsia πέθανε, ζήτη ο Great Sea Intercconnector, αλλά...», *Naftemporiki.gr*, 19/09/2024.
16. Βασίλης Νέδος, «Ελληνοτουρκικά: Αποχώρησε το ιταλικό ερευνητικό από την Κάσο - Ολοκλήρωσε τις εργασίες του», *Η Καθημερινή*, 24/07/2024.
17. Εάν το έργο σταματούσε λόγω «γεωπολιτικού κινδύνου» το κόστος θα επιμεριζόταν μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου βάσει της μεταξεί τους διακρατικής συμφωνίας. Ο όρος αυτός ήταν μια υπαναχώρηση που έκανε η Ελλάδα για να άρει τις επιφυλάξεις της Κύπρου τότε και να ξεμπλοκάρει το έργο. Όμως, για να δεχτεί η Κύπρος να πληρώσει παραπάνω από τα μισά φράγκα, θα πρέπει η Ελλάδα επισήμως να αναγνωρίσει ότι το έργο σταμάτα για γεωπολιτικούς λόγους, δηλαδή, εξαιτίας των απειλών της Τουρκίας. Για να αποφευχθεί, λοιπόν, η διπλωματική ήττα ο ΑΔΜΗΕ επρόκειτο να αναλάβει όλο το κόστος. Τούτέστιν, εμείς πάλι θα πληρώσουμε τις γεωπολιτικές μαλακίες τους. Δες Χρύσα Λιάγγου, «Σχέδιο Β για να πάει το καλώδιο στα Δωδεκάνησα», *Η Καθημερινή*, 11/05/2025.
18. Χρύσα Λιάγγου, «Αναζητεί διέξοδο η γαλλική Nexans», *Η Καθημερινή*, 11/05/2025.
19. Χρύσα Λιάγγου, «Σχέδιο Β για...», ό.π.
20. Χρύσα Λιάγγου, «Ερχεται ο λογαριασμός για το καλώδιο της Κύπρου», *Η Καθημερινή*, 24/05/2025.
21. «Γ. Γερασιμπίτης για Γάζα: Η ανθρωπιστική κρίση έχει φτάσει σε καταστροφικές διαστάσεις», *capital.gr*, 22/05/2025.
22. Βασίλης Νέδος, «Άσκηση δύσκολων ισορροπιών από την Αθήνα», *Η Καθημερινή*, 28/05/2025.
23. «Α. Συρίγος στο Naftemporiki TV για Γάζα: Ο λιμός είναι έγκλημα πολέμου», *Naftemporiki.gr*, 26/05/2025.
24. Σχετικά μπορείς και να διαβάσεις τις δηλώσεις του Έλληνα πρωθυπουργού μόλις λίγες ημέρες μετά την έναρξη του πολέμου, έπειτα από την τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με τον πρόεδρο της Παλαιστινιακής Αρχής Μαχμούτ Αμπάς. «Πόλεμος στο Ισραήλ: Έγινε η επικοινωνία Μητσοτάκη με Αμπάς - "Μόνο μια πολιτική λύση μπορεί να εγγυηθεί την ειρήνη"», *Πρώτο Θέμα*, 26/10/2023.
25. Όσον αφορά τις επίσημες διπλωματικές σχέσεις Ελλάδας-Παλαιστίνης μπορείς κανείς να ανατρέξει στο διαδικτυακό σάιτ του υπουργείου Εξωτερικών αναζητώντας την καρτέλα «Διμερείς Σχέσεις», «Σχέσεις Ελλάδας-Παλαιστίνης». Σύμφωνα με τον καθηγητή Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Μάνο Καραγιάννη, η πρόταση της λύσης των δύο κρατών και γενικότερα οι διπλωματικές σχέσεις με την παλαιστινιακή πλευρά συνεισφέρουν στην διατήρηση του διαύλου επικοινωνίας του ελληνικού κράτους με τον αραβικό κόσμο. Μάνος Καραγιάννης, «Η θέση της Ελλάδας για τη Γάζα», *Η Καθημερινή*, 28/05/2025.
26. «Φιλία, αλλά με συμβόλαιο», *Η Καθημερινή*, 01/06/2025.